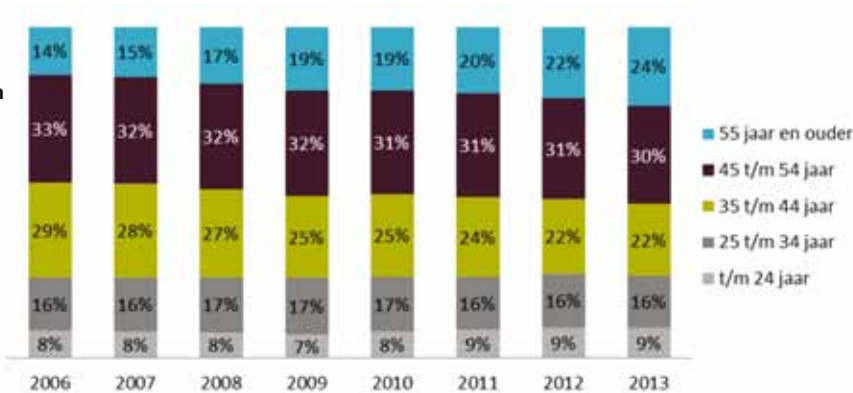

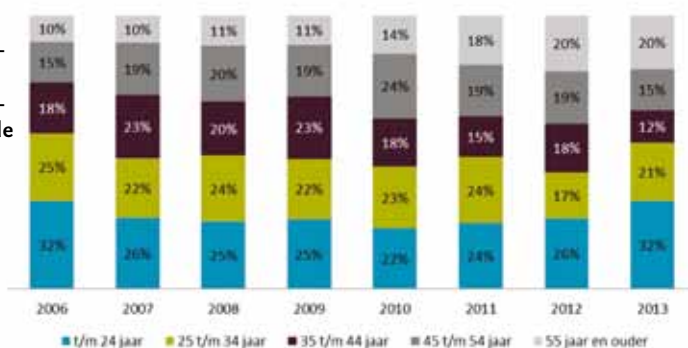
De arbeidsmarkt van bos en natuur

Sinds 2012 voert Aequor jaarlijks het arbeidsmarktonderzoek van de bos- en natuursector uit. Goed zicht op de arbeidsmarkt stelt de sector namelijk in staat om te kunnen anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. Dit artikel bevat de belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek uit 2014 en signaleert trends.

Figuur 1. Verdeling leeftijdsklassen werknemers in de periode 2006-2013 (bron: Colland Arbeidsmarkt, 2014)

Figuur 2. Aandeel uitstroom werknemers (gedurende jaar) naar leeftijdsklasse in de periode 2006-2013 (bron: Colland Arbeidsmarkt, 2014)

> Voor werkgevers in de bos- en natuursector is het belangrijk om vooruit te denken en goed te weten wat er op de arbeidsmarkt speelt. Hoe zorgen we voor voldoende en gekwalificeerd personeel in de sector? Hoe staat het ervoor met vergrijzing? Worden er voldoende leerlingen op het gewenste niveau opgeleid? Aequor onderscheidt drie onderwerpen binnen het arbeidsmarktonderzoek: bedrijven, werknemers en onderwijs.

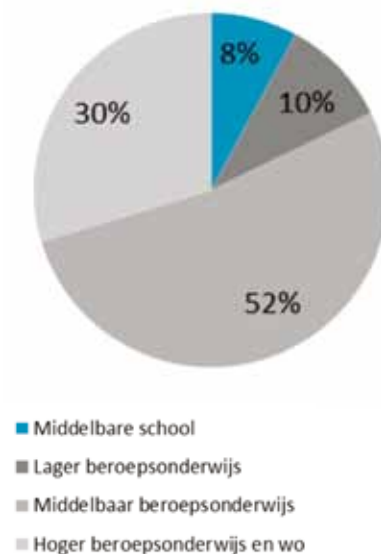
Bedrijven

In 2013 werken er volgens het register van LISA (werkgelegenheidsregister van Nederland) 3.175 personen in het bos- en natuurbeheer en zijn er 706 vestigingen in deze sector. Het register van Colland Arbeidsmarktbeleid telt 2.564 werknemers en 188 bedrijven. Hier zijn eenmanszaken en bedrijven met een overheidsachtergrond niet vertegenwoordigd. Een opvallende verschuiving in deze cijfers vindt plaats in 2011-2012. Na een jarenlange stijgende of stabiele lijn neemt zowel het aantal werknemers, werkzame personen als het aantal bedrijven in 2012 aanzienlijk af. Verder valt op dat een ruime meerderheid van de bedrijven vijf of minder werknemers heeft. Tenslotte zijn de meeste bedrijven gevestigd in Gelderland, Utrecht en Overijssel.

Werknemers

In 2013 is meer dan de helft van de werknemers 45 jaar of ouder. In de periode 2006-2013 is de vergrijzing in de sector goed te zien: in 2006 was 14% van het aantal werknemers 55 jaar of ouder, in 2013 is dit gegroeid tot 24%. Dit is een aanzienlijk hoger percentage dan voor de Nederlandse

Figuur 3. Aandeel werknemers met een vast contract naar opleidingsniveau, ultimo derde kwartaal 2014 (bron: Colland Arbeidsmarkt & Aequor, 2014)

beroepsbevolking geldt (17%). Juist daarom is het belangrijk om in te zetten op duurzame inzetbaarheid van werknemers. Dat betekent dat werknemers in hun arbeidsleven doorlopend werk hebben dat past bij hun capaciteiten en waarin ze de mogelijkheid houden om met behoud van gezondheid en welzijn te functioneren. In 2015 biedt Stigas in opdracht van sociale partners in bos en natuur daarom een interactieve training aan over de duurzame inzetbaarheid in de sector. Daarnaast is binnenkort een praktisch boekje met werkopdrachten en veel tips voor gezond, veilig en duurzaam werken op de website van de VBNE te vinden.

In 2013 is een gering aantal (9%) werknemers jonger dan 25 jaar. Kijkend naar de uitstroom van werknemers, dan blijkt dat de groep werknemers jonger dan 25 jaar groeit van 22% in 2010 naar 32% in 2013. De instroom groeit ook van 36% in 2010 naar 40%. Deze groeit minder hard dan de uitstroom. Sociale partners zetten daarom in om meer middelbare scholieren in het groene onderwijs te laten beginnen. Het project Betrokken bij Buiten laat middelbare scholieren kennismaken met werken in het groen als maatschappelijke stagiaire en het project Nature Fits All laat middelbare scholieren kennismaken met de vervolgoopleidingen in het groen.

Onderwijs

In 2013 zijn 225 MBO-deelnemers voor de opleiding Vakbekwaam medewerker bos- en natuurbeheer. Dit zijn minder deelnemers dan het jaar ervoor. In schooljaar 2012-2013 waren 121 gediplomeerden van deze opleiding. In het MBO-

foto VBNE / OBN

onderwijs is een daling van het aantal leerlingen te zien. In de sector hebben juist meer dan de helft van de werknemers in de sector een MBO-opleidingsniveau (zie figuur 3).

In 2013 zijn 517 HBO-studenten op de Bachelor bos- en natuurbeheer ingeschreven, dit is bijna hetzelfde aantal als vorig jaar. De opleiding levert ongeveer 80 gediplomeerden per jaar op.

In 2013 zijn 216 WO-studenten ingeschreven voor de Bachelor bos- en natuurbeheer, dit zijn 11 studenten meer dan vorig jaar. Het deelnemersaantal groeit sinds 2008 gestaag. In 2012 waren er 42 gediplomeerden voor deze opleiding. Daarnaast waren in 2013 201 WO-studenten ingeschreven voor de Master Forest and nature conservation. Dit levert ongeveer 60 tot 70 gediplomeerden per jaar op.

Aequor en SBB

Aequor was het kenniscentrum voor de arbeidsmarkt binnen het domein voedsel, natuur & leefomgeving. Per 1 april is Aequor gestopt. Het arbeidsmarktonderzoek zal door een nieuwe partij uitgevoerd gaan worden. De wettelijk taken van Aequor gaan naar de stichting Samenwerking Beroepsonderwijs Bedrijfsleven. De stichting krijgt daarmee de taak om leerbedrijven te werven en te erkennen (en het bevorderen van de kwaliteit van leerbedrijven), onderhoud van de kwalificatiestructuur te realiseren en het monitoren van de arbeidsmarkt.<

*Meer info: Annika van Dijk, VBNE,
a.vandijk@vbne.nl*